

DEFENSOR

L E G I S

Pääkirjoitus DL 5/2007

ASIANAJAJAT OVAT TYYTYVÄISIÄ TYÖHÖNSÄ

(Rechtsanwälte sind zufrieden mit ihrer Arbeit)

Suomen Asianajajaliitto on toteuttanut Asianajajatutkimus -nimellä kulkevan laajan asianajotoimialaa koskevan kartoituksen 1970 –luvun alusta lähtien noin viiden vuoden välein. Vuoden 2007 tutkimus koskee asianajotoimintaa liiketoimintana ja asianajajien ansioita vuonna 2006. Osin tietoa on saatu Suomen Asianajajaliiton jäsenrekisteristä ja toimistoluetteloon kootuista tiedoista. Valtaosin tietoa on kerätty Promenade Research Oy:n toteuttamalla kyselytutkimuksella, joka lähetettiin kaikille asianajajille. Vastausprosentiksi muodostui 40 prosenttia, mitä voidaan pitää tilastollisesti riittävänä, koska näyte vastaa hyvin asianajokunnan rakennetta Suomessa.

Yhtenä osiona kyselyssä kartoitettiin asianajajan työn sisältöä ja mm. sitä, mitkä syyt ovat vaikuttaneet uranvalintaan. Osalla asianajajaksi ryhtyminen oli alkujaan sattumaa, osalla suvun perinteiden jatkamista. Osa halusi nimenomaan yrittäjiksi. Useissa vastauksissa syynä uranvalintaan ilmeni auttamisenhalu, työn sosiaalisuus, haasteellisuus, monipuolisuus ja mielekkyys. Vastauksissa todettiin myös se, ettei urakehitys ole kiinni sukupuolesta.

Asianajajat ovat varsin tyytyväisiä työhönsä. 67 prosenttia asianajajista on hyvin tai melko tyytyväisiä työhönsä. Vain 6 prosenttia on tyytymättömiä. Asianajajat kokevat hallitsevansa työnsä, työ vastaa heidän ammattitaitoaan ja osaamistaan, työ on mielenkiintoista ja asianajaja kokee oppivansa työssä jatkuvasti uutta. Suuria eroja naisten ja miesten välillä ei ole. Hieman paremmin miehet kokevat hallitsevansa työnsä, naiset taas kokevat enemmän oppivansa työssä.

Tutkimuksessa pyydettiin myös arvioimaan muutamien tekijöiden toteutumista ja merkitystä työssä. Ongelmallisimmaksi koetaan vapaa-ajan riittävyys. Selvästi suurin ero on siinä, miten tärkeäksi riittävä vapaa-aika koetaan ja siinä miten, sitä onnistutaan järjestämään. Asianajajat olivat usein eri mieltä seuraavista väitteistä; vapaa-aikani riittää työstä palautumiseen, minulla on riittävästi aikaa ammattitaitoni kehittämiseen ja pystyn vaikuttamaan työni ja yksityiselämäni väliseen tasapainoon. Naiset kokivat tilanteen hieman miehiä huonompana.

Tuloksista käy ilmi, että asianajajat pitävät merkityksellisenä työssään hyvää työilmapiiriä, työkavereita, riittävää vapaa-aikaa, työn haasteellisuutta ja osaamisen kehittämistä. Naiset kokivat kaikki nämä asiat jonkin verran tärkeämpinä kuin miehet. Vähemmän tärkeiksi koettiin säännöllinen työaika, uralla eteneminen ja asema. Palkkaus ja varmuus työpaikasta sijoituivat asteikolla edellisten ryhmittelyjen väliin.

Tutkimuksessa saatu tieto vahvistaa käsitystä siitä, miten suuri merkitys työntekijälle on työpaikan ilmapiirillä ja mahdollisuudella kehittyä työssään sekä saada haasteellisia tehtäviä. Palkkaa ja asemaa ei arvosteta lainkaan niin paljon. Tämä tuo haasteita asianajotoimistoille. Huomioitava on myös se, että valmistuneista juristeista suurempi osa on nykyisin naisia. Naisten osuus asianajajistakin on noussut, mutta erityisesti naisten osuus on noussut avustavien lakimiesten keskuudessa. Tutkimuksen mukaan naiset arvostavat työilmapiiriä ja kehittämismahdollisuuksia keskimääräistä enemmän.

Merkittävä haaste toimistoille on työn ja vapaa-ajan saaminen tasapainoon. Riittävää vapaa-aikaa arvostetaan niin paljon, että tämä on entistä paremmin huomioitava. Vaikka riittävää vapaa-aikaa arvostetaan, lähes 60 prosenttia asianajajista kokee työmääränsä lisääntyneen kolmen viimeisen vuoden aikana. Työmäärä on vähentynyt kymmenellä prosentilla asianajajista. Työmäärän lisääntymisestä ehkä johtuu se, että noin viidennes asianajajista ei enää valitsisi asianajajan ammattia, jos uranvalinnan harkitseminen olisi uudelleen mahdollista. Naiset vastaavat näin selkeästi miehiä useammin.

Vaikka asianajajat ovat työhönsä tyytyväisiä, siirtyminen lakimieheksi elinkeinoelämään tai erilaisiin tuomioistuintehtäviin koetaan usein asianajajien keskuudessa mahdolliseksi. Naisten kohdalla on suurempaa halukkuutta siirtyä muihin tehtäviin kuin miehillä. Halukkuus vaihtaa tehtäviä on jo näkynytkin. Entistä useammat työskentelevät jonkin aikaa asianajotoimistossa ja siirtyvät sitten esim. liike-elämän palvelukseen lyhyemmäksi tai pidemmäksi aikaa. Toki liike-elämän palveluksesta tullaan asianajotoimistoihinkin. Myös siirtymistä tuomioistuimiin on ollut entistä enemmän. Monipuolinen kokemus on hyväksi. Asianajotoimistoissa hankittua kokemusta arvostetaan selkeästi muuallakin. Asianajotoimistojen tehtävä on huomioida Asianajajatutkimuksen tulokset ja kehittää toimistoja niin, että ne jatkossakin koetaan kiinnostaviksi ja haasteellisiksi työpaikoiksi. Työilmapiirin ja riittävän vapaa-ajan merkitys näyttää korostuvan.

Riitta Leppiniemi